

NORSKE LAKSEELVER

Laksesesongen 2018

Postboks 9354 Grønland,
0135 Oslo
Tlf: 22 05 48 70
post@lakseelver.no
lakseelver.no

Forsidefoto: Orkla.

Foto: Aunan Lodge

Design og produksjon: Millimeterpress as

SAMMENDRAG:

Laksesesongen 2018

Vi anslår at det ble fisket 97 194 laks i norske elver i 2018. Det er 19 % færre fisk enn gjennomsnittet for de foregående 10 sesongene. Ekstremværet i sommer, med tørke og varme, er hovedforklaringen på den dårlige fiskesesongen.

Estimatet vårt er basert på 59 745 laks, fisket i 55 elver fra nord til sør. I siste tiårsperiode har fangsten i disse elvene utgjort i gjennomsnitt 61 % av den norske totalfangsten. Estimatet over den norske totalfangsten forutsetter at utvalget også i år utgjør 61 % av totalfangsten. Den spesielle sesongen skaper imidlertid en viss usikkerhet rundt årets estimat.

Av de 59 745 laksene som ble fisket, ble 15 527 individer, 26 %, gjenutsatt levende. Gjenutsettingsandelen i vårt elveutvalg er sannsynligvis noe høyere enn i landet sett under ett, og vi antar at den samlede gjenutsettingsprosenten i Norge vil ligge på ca. 21 % av totalfangsten. Det utgjør ca 21 400 laks. Beskatningen av laks i norske elver endte da på ca. 77 000 laks. Det har ikke blitt registrert lavere beskatningstall siden SSB startet sin nåværende serie i 1993. Fangstnedgangen sammenliknet med fjorårs-sesongen er omtrent like stor i alle tre størrelsesgrupper. Muligens en litt lavere nedgang for smålaksen relativt til storlaks. Forskjellen kan være mer relatert til fiskeforhold enn til reelle forskjeller mellom årsklassene. De siste 20 årene er det en landsdekkende trend at andelen mellomlaks har økt på bekostning av andel smålaks i fangsten.

Sesongen i tall og figurer

I denne sesongrapporten presenterer vi alltid fangsttallene som antall laks, og ikke fangst i kg som er forvaltningslagenes og Statistisk Sentralbyrås mest brukte. Grunne til dette er:

1. Vi ønsker å se det fra sportsfiskerens side når vi oppsummerer laksesesongen
2. De fleste har lettere for å visualisere et fangstantall enn et fangstvolum målt i tonn.
3. Det er lettere å sammenlikne historiske data med kun én variabel, enn data som svinger som et resultat av både antall fisk og størrelsen på fisken.
4. Det har blitt et langt større individfokus også i forvaltningen av villaks. I mange elver er det individbaserte døgnkvoter og sesongkvoter. I tillegg har gjenutsetting av laks (der vekten som ofte kun estimeres) blitt stadig vanligere.

Vi vil understreke at både forvaltningslag, fylkesmenn og Miljødirektoratet fremdeles forholder seg til fangstvolum i kg som grunnlag for forvaltningen av villaksen. Det er fordi man i forvaltningssammenheng tar utgangspunkt gytebestandsmålet for hver enkelt elv. Gytebestandsmålet forteller hvor mange kg hunnlaks som hvert år må gyte i elva for at denne skal produsere sitt maksimale antall smolt. Fordi stor gytelaks legger flere rognkorn enn liten gytelaks, ville det i forvaltningssammenheng blitt feil å angi gytebestandsmål som antall laks.

Kim Johannessen nyter øvre del av Stryneelva på en perfekt sommerdag.

Foto: Hans Kristian Krogh-Hanssen

Fiskeoppsyn Kåre Alme i Olden ser på stor vannføring. Elva ble påvirket av den store smeltingen fra Jostedalsbreen under årets sommervarme.

Kommentarer til tabell 1

Tabell 1 rangerer elvene i vårt utvalg etter årets fangstresultat sammenliknet med gjennomsnittet for de foregående ti sesongene. Som vanlig varierer resultatene mye. Fra elver med 50 % bedre resultat enn vanlig, til elver hvis fangst er omtrent utradert. Vi gjør oppmerksom på at det årlig blir registrert fangst av laks i mellom 300 og 400 elver (358 i 2017). Det kan derfor finnes mindre elver blander seg inn både i topp- og bunnstriden i tabell 1. Vanligvis vil elvefangst av laks reflektere det totale innsiget av laks til norske elver, men store variasjoner i fangsten i enkeltelver, fra et år til et annet, kan ha mange flere forklaringer enn kun innsiget. Vær- og temperaturforhold, vannføring, fiskepress (antall fiskere) er faktorer som kan variere. Dette er spesielt tydelig i år. En generell oppfattelse i år er at innsiget har vært bedre enn fisket antyder.

Variasjoner gjennom sesongen betyr også mye for folks oppfattelse av fisket. Dårlig/godt fiske eksempelvis i fellesferien, vil prege oppfattelsen av sesongen i større grad enn spesielle forhold både tidligere og senere i sesongen, når det er færre som fisker.

Tabell 1. Fangst av laks i et utvalg elver* som i 2018, sammenliknet med gjennomsnittsfangsten for de foregående 10 sesongene (kilde: Norske Lakseelver, Scanatura, Brief-It og SSB).

Elv/Vassdrag	Antall laks totalt 2018	Gj.snitt årsfangst 2008-2017	Endring 2018 (%) smnl. med snittet siste 10 år	
Drammenselva	2 784	1 922	45	
Mandalselva	3 682	2 650	39	
Beiarvassdraget	1 468	1 094	34	
Laukhelle	355	284	25	
Skauga	355	294	21	
Stjørdalsvassdraget	2 269	1 954	16	
Verdalsvassdraget	422	367	15	
Måselvassdraget	2 907	2 540	14	
Suldalslågen	1 000	902	11	
Risfjordvassdraget	231	216	7	
Saltdalsvassdraget	637	621	3	
Kongsfjordelva	1 147	1 136	1	
Syltefjordelva	1 314	1 313	0	
Roksdalsvassdraget	609	610	0	
Langfjordelva	1 218	1 228	-1	
Gaulavassdraget	4 955	5 136	-4	
Sandfjordelva	460	496	-7	
Orkla	3 865	4 203	-8	
Surna	967	1 084	-11	
Glommavassdraget	162	186	-13	
Kvina	258	299	-14	
Namsenvassdraget	5 459	6 347	-14	
Daleelva (Vaksdal)	247	290	-15	
Vestre Jakobselv	2 522	3 013	-16	
Oselva, Molde	408	500	-18	
Numedalslågen	2 552	3 217	-21	
Lakselva	1 008	1 419	-29	
Eiravassdraget	360	507	-29	
Neidenelva	1 129	1 632	-31	
Repparfjordelva	2 070	3 036	-32	
Flekkeelva	315	477	-34	
Otra	1 236	1 887	-35	
Strandaelva	235	391	-40	
Dirdalselva	594	995	-40	
Årdalselva	350	589	-41	
Nidelva	491	826	-41	
Ogna	1 087	1 907	-43	
Skienassdraget	217	395	-45	
Bjerkreimselva	2 846	5 363	-47	
Årgårdsvassdraget	1 057	1 998	-47	
Altaelva	1 462	2 824	-48	
Toåa	55	109	-49	
Børselva	521	1 034	-50	
Storelva (Arnaelva)	215	432	-50	
Sokndalselva	413	850	-51	
Audna	416	884	-53	
Nærøydalselva	117	264	-56	
Aureelva	160	432	-63	
Etneelva***	169	469	-64	
Valldøla	167	468	-64	
Nausta	383	1 161	-67	
Lærdalselva**	272	873	-69	
Solnørelva	53	194	-73	
Enningdalselva	22	154	-86	
Tovdalselva	72	586	-88	
Sum utvalgte elver	59 745	74 057	-19	

* Med unntak for Altaelva, som ikke inkluderer Eibyrelva, viser tabellen hele vassdrag, med sideelver. Disse kan i andre sammenhenger fremstilles som separate elver (eksempelvis Namsen med Sanddøla og Bjøra).

**Lærdalselva hadde ikke fiske/fangst i årene 2008-2011. Disse årene er utelatt når tiårssnittet er beregnet

***Etneelva hadde ikke fiske/fangst i årene 2010-2011 eller 2014-2015. Disse årene er utelatt når tiårssnittet er beregnet

Kim Johannessen med fast fisk i Stryneelva.

Tallmaterialet i rapporten

Alle forvaltningslag rapporterer årets fangst av vill laksefisk fanget i elv, til sine respektive fylkesmenns miljøvernnavdeling. Basert på disse tallene kommer Statistisk Sentralbyrå med den offisielle statistikken over elvefiske etter laks, sjøørret og sjørøye i slutten av januar 2019. Denne sesongoppsummeringen går i trykken før rapporteringsfristen har gått ut (og faktisk før sesongen er avsluttet i bl.a. Drammenselva). Vi tar derfor alltid høyde for noen små avvik mellom våre tall og de endelige tallene som vil komme fra SSB. Avvikene bør ikke være store, men uansett er det tallene fra SSB som vil være de offisielle.

Det er også SSB sine tall vi bruker når vi regner ut gjennomsnittet for de foregående ti fiskesesongene, som er tallet vi sammenlikner med når vi oppgir prosentvis endring. Grunnen til at vi sammenlikner med tiårs-snittet og ikke kun fjorårssesongen, er for å se sesongene i et litt lengre perspektiv. Eksempelvis kan en sesong oppfattes som skuffende om man sammenlikner med en rekordsesong året før, men allikevel fremstå som svært positiv om man ser på utviklingen over noen år. Noen vil kanskje mene at sammenlikningen bør trekkes enda lenger

tilbake, men om vi eksempelvis skulle valgt 30-årsnittet kommer vi for mange elvers vedkommende inn på en diskusjon om reell fangst vs rapportert fangst. Digitale rapporteringsløsninger, som har blitt svært vanlig de siste ti årene, har helt klart bidratt til bedret rapportering. Dette betyr at en tilsynelatende økning i fangst rett og slett kan skyldes bedre rapportering. Dette er for øvrig gunstig å vite om man selv går inn i SSB sin fangststatistikk for å sammenlikne før og nå.

I årets rapport presenterer vi fangsten i et utvalg på 55 elver. Fangstdata er hentet fra lokale laksebørser på nettet eller gitt oss direkte av elveeierlagene. Vi ønsker at sesongoppsummeringen skal favne bredt, og si noe om den norske laksesesongen totalt sett. Derfor har vi lagt vekt på spredning i det elveutvalget vi har tatt med. Både geografisk og mellom små og store elver. Samlet fangst i elvene i vårt utvalg representerer 61 % av den norske totalfangsten (gjennomsnitt i siste 10-årsperiode). Med dette som utgangspunkt estimerer vi en totalfangst i år på 97 194 laks, hvorav 21 400 laks ble gjenutsatt. Hvor godt estimatet treffer får vi vite når Statistisk Sentralbyrå publiserer de

endelige tallene i slutten av januar neste år. Det varierer fra år til år hvor godt vi treffer når vi estimerer den norske totalfangsten basert på elvene i utvalget vårt. I fjor estimerte vi en fangst på 132 500 laks mens det ikke ble tatt mer enn 125 000. Årsaken til overestimeringen var rekordsesonger i både Namsen og Numedalslågen. Dette er elver med betydelige fangsttall som bidro tungt til totaltallet for fjorårets utvalg. Også i år er vi usikre på totalestimatet. Igjen kan det hende at en god sesong i elver med stort fangstvolum, slik som Orkla, Gaula og Namsen, trekker såpass opp at vi overestimerer totalfangsten. Det er med andre ord en mulighet for at sesongen sett under ett for hele landet har vært enda svakere enn vårt estimat på 19 % nedgang sammenliknet med gjennomsnittet for foregående ti år.

På de neste sidene vil vi beskrive sesongen mer i detalj for de enkelte fylkene. De fleste av elvene som omtales er også representert i figurer og tabeller. Vi kommenterer i tillegg noen andre elver som av ulike praktiske årsaker ikke er med i årets utvalg slik man finner det i tabellene.

Tabell 2. Totalfangst av laks og størrelsesfordeling i et utvalg norske lakseelver sesongen 2018, rangert etter antall laks totalt (kilder: Norske Lakseelver, Scanatura, Brief-It)

Elv/Vassdrag	Laks totalt	Beskatning	Avlivet			Gjenutsatt		
			< 3 kg	3-7 kg	> 7 kg	< 3 kg	3-7 kg	> 7 kg
Namsenvassdraget	5 459	5 110	2 250	1 943	917	153	147	49
Gaulavassdraget	4 955	1 810	374	1 032	404	928	1 476	741
Orkla	3 865	1 392	351	732	309	744	1 149	580
Mandalselva	3 682	3 109	1 825	1v158	126	353	183	37
Måselvassdraget	2 907	2 775	1 421	910	444	69	41	22
Bjerkreimselva	2 846	2 641	1 772	841	28	151	52	2
Drammenselva	2 784	2 732	977	1 192	563	4	33	15
Numedalslågen	2 552	2 527	570	1 457	500	8	16	1
Vestre Jakobselv	2 522	1 556	791	701	64	315	588	63
Stjørdalsvassdraget	2 269	1 019	343	534	142	284	653	313
Repparfjordelva	2 070	1 855	1 529	235	91	161	30	24
Beiarvassdraget	1 468	466	312	119	35	255	408	339
Altaelva	1 462	1 167	630	184	353	57	31	207
Syltefjordelva	1 314	1 086	821	241	24	181	45	2
Otra	1 236	1 167	781	359	27	51	17	1
Langfjordelva	1 218	675	394	235	46	326	186	31
Kongsfjordelva	1 147	790	668	106	16	254	89	14
Neidenelva	1 129	989	767	175	47	62	54	24
Ogna	1 087	1 060	758	289	13	22	5	0
Årgårdsvassdraget	1 057	912	688	223	1	113	31	1
Lakselva	1 008	662	267	147	248	98	91	157
Suldalslågen	1 000	686	222	300	164	60	143	111
Surna	967	610	176	302	132	108	184	65
Saltdalsvassdraget	637	125	37	68	20	242	167	103
Roksdalsvassdraget	609	597	467	130	0	10	2	0
Dirdalselva	594	578	172	322	84	4	7	5
Børselva	521	438	354	72	12	46	32	5
Nidelva	491	419	191	154	74	39	29	4
Sandfjordelva	460	265	247	18	0	167	27	1
Verdalsvassdraget	422	196	27	132	37	54	140	32
Audna	416	378	223	136	19	34	4	0
Sokndalselva	413	407	289	107	11	6	0	0
Oselva, Molde	408	408	259	146	3	0	0	0
Nausta	383	268	136	118	14	16	84	15
Eiravassdraget	360	297	84	175	38	32	24	7
Skauga	355	297	112	167	18	41	15	2
Laukhelle	355	233	98	120	15	55	58	9
Årdalselva	350	265	41	164	60	24	56	5
Flekkeelva	315	308	62	198	48	1	5	1
Lærdalselva	272	75	10	52	13	29	99	69
Kvina	258	234	127	84	23	16	7	1
Daleelva (Vaksdal)	247	166	94	62	10	16	55	10
Strandaelva	235	235	121	109	5	0	0	0
Risfjordvassdraget	231	155	117	37	1	54	14	8
Skienavassdraget	217	217	121	84	12	0	0	0
Storelva (Arnaelva)	215	149	67	73	9	22	39	5
Etneelva	169	132	43	80	9	10	26	1
Valldøla	167	163	52	99	12	4	0	0
Glommavassdraget	162	51	29	14	8	42	41	28
Aureelva	160	160	80	80	0	0	0	0
Nærøydalselva	117	13	5	6	2	13	43	48
Tovdalselva	72	66	31	25	10	6	0	0
Toåa	55	55	17	36	2	0	0	0
Solnørelva	53	53	36	17	0	0	0	0
Enningdalselva	22	19	1	8	10	0	3	0
Sum utvalgte elver	59 745	44 218	22 437	16 508	5 273	5 740	6 629	3 158

* Tabellen viser hele vassdrag, med sideelver som i andre sammenhenger fremstilles som separate elver (eksempelvis Namsen med Sanddøla og Bjøra).

Tabell 3. Gjenutsettingsandelen (%) de tre siste fiskesesongene i de 10 elvene med størst andel gjenutsatt laks. Rangert etter andelen i 2018.

Elv/Vassdrag	2018	2017	2016
Nærøydalselva	89	87	85
Saltdalvassdraget	80	80	79
Lærdalselva	72	71	77
Glommavassdraget	69	68	49
Beiarvassdraget	68	70	77
Orkla	64	68	65
Gaulavassdraget	63	58	55
Stjørdalvassdraget	55	39	38
Verdalsvassdraget	54	47	47
Langfjordelva	45	36	47

Kommentar: Norske Lakseelver mener at gjenutsetting er et fornuftig og viktig verktøy i en ansvarlig bestandsforvaltning. Førsteprioritet er å sikre at det alltid står igjen nok laks på gytegrunnene etter fiskesesongen til at elvas naturlige, maksimale smoltproduksjon nås med god margin. En høy gjenutsettingsandel er ikke noe mål i seg selv og i tabellrangeringen ligger det ingen formening eller antydning om god eller dårlig lokal forvaltning.

Tabell 4. Storlakstoppen 2018. Tabellen viser andel storlaks, mellomlaks og smålaks i de 32 elvene med høyest andel storlaks. Tabellen er sortert etter andel storlaks.

Elv/Vassdrag	Storlaks	Mellomlaks	Smålaks
Enningdalselva	45	50	5
Nærøydalselva	43	42	15
Lakselva	40	24	36
Altaelva	38	15	47
Lærdalselva	30	56	14
Suldalslågen	28	44	28
Beiarvassdraget	25	36	39
Gaulavassdraget	23	51	26
Orkla	23	49	28
Glommavassdraget	22	34	44
Drammenselva	21	44	35
Surna	20	50	29
Stjørdalvassdraget	20	52	28
Numedalslågen	20	58	23
Saltdalvassdraget	19	37	44
Årdalselva	19	63	19
Namsenvassdraget	18	38	44
Verdalsvassdraget	16	64	19
Målsvassdraget	16	33	51
Nidelva	16	37	47
Flekkeelva	16	64	20
Dirdalselva	15	55	30
Tovdalselva	14	35	51
Eiravassdraget	13	55	32
Kvina	9	35	55
Daleelva (Vaksdal)	8	47	45
Nausta	8	53	40
Valldøla	7	59	34
Laukhelle	7	50	43
Storelva (Arnaelva)	7	52	41
Langfjordelva	6	35	59

Tabell 5. Tabell 5 viser totalantall storlaks i 46 elver. Tabellen sier ingen ting om sannsynligheten for å få en storlaks på kroken.

Elv/Vassdrag	Ant. storlaks
Gaulavassdraget	1 145
Namsenvassdraget	966
Orkla	889
Drammenselva	578
Altaelva	560
Numedalslågen	501
Målsvassdraget	466
Stjørdalvassdraget	455
Lakselva	405
Beiarvassdraget	374
Suldalslågen	275
Surna	197
Mandalselva	163
Vestre Jakobselv	127
Saltdalvassdraget	123
Repparfjordelva	115
Dirdalselva	89
Lærdalselva	82
Nidelva	78
Langfjordelva	77
Neidenelva	71
Verdalsvassdraget	69
Årdalselva	65
Nærøydalselva	50
Flekkeelva	49
Eiravassdraget	45
Glommavassdraget	36
Bjerkreimselva	30
Kongsfjordelva	30
Nausta	29
Otra	28
Syltefjordelva	26
Laukhelle	24
Kvina	24
Skauga	20
Daleelva (Vaksdal)	20
Audna	19
Børselva	17
Storelva (Arnaelva)	14
Skienassdraget	12
Valldøla	12
Sokndalselva	11
Ogna	10
Etneelva	10
Tovdalselva	10
Enningdalselva	10

Fornøyd førstereisfisker, Marie Nystad, fra Camp Villaks i Målselv.
17,1 kilo laks er ikke så gæærnt når det er den første du får!

Selv om det var mange som fikk fisk i sommer også, var sesongen den dårligste på mange år. Varme og tørke førte mange steder til stengte elver.

Norge fra

fra nord til sør

Finnmark

Der fjoråret bød på snø og is ved sesongstart, og fire «vårflommer» senere på sommeren, kom sommeren tidlig til Finnmark i år. Plutselig varme både i april og mai førte til liten vårflom og tidlig sommervannstand i mange elver. I tillegg ble det mange steder uvanlig høy vanntemperatur. Dette er ikke gunstig laksefiskevær, og finnmarksesongen over ett må kunne karakteriseres som svak. Men som alltid, og spesielt i et stort fylke som Finnmark, er det store variasjoner. Spesielt i mindre smålakselver kan plutselig oppvandring av en større mengde laks, som har ventet på vann, skape gode fiskeforhold som endrer sesongresultatet nokså fort.

Som tabell 1 viser kom **Laggo** (Langfjordelva), **Syltefjordelva**, **Risfjordelva** og **Kongsfjordelva** hederlig ut sammenliknet med snittet for de foregående 10 sesongene. De aller fleste finnmarkselvne i vårt utvalg befinner seg imidlertid på den røde siden av tiårssnittet. Trøsten er, som i andre deler av landet, at det ikke nødvendigvis er en direkte korrelasjon mellom dårlig fangst og dårlig innsig av laks. Vi antar at vi får et bedre svar på dette når fangsttall for sjølaksefisket foreligger, og når Vitenskapelig råd for lakseforvaltning får gjort opp årets status for landets laksebestander.

Ser vi litt nærmere på enkeltelver var sesongen i **Altaelva** kort og godt bedrøvelig. 1 462 laks er ikke bare ned i forhold til de to siste sesongene, men innebærer nesten en halvering i forhold til gjennomsnittsfangsten for de foregående 10 sesongene (2 824). Årets fangsttall er det dårligste siden altakraftverket ble satt i drift i 1987! Det er selvfølgelig altfor tidlig å spekulere i årsakene, men det er rimelig å anta at årsaksbildet er sammensatt. Gytegroptelling er som skal gjennomføres i oktober vil forhåpentlig kunne antyde om noe av svaret er av mer fundamental art.

Heller ikke **Lakselva i Porsanger** og **Reparfjordelva** hadde noen god sesong, men her er det mer opplagt å sette mesteparten av skuffelsen på kontoen for sommerens dårlige fiskeforhold. Vi må tilbake til 2004 for å finne et år med færre oppfiskede laks i begge elvene.

I **Vestre Jakobselv** ble det en brutal landing etter fjorårets måneferd, men sett i et

Tørr Daddy Longleg tar laks i Finnmark

Foto: Erik Stenud

lengre perspektiv er fangsten på 2 500 laks i en rar sommer slett ikke dårlig. Dårligere gikk det i «navnebror» **Grense Jakobselv**. 165 laks er klart det laveste fangsttallet på 25 år i denne elva og hele 65 % under snittet for de foregående 10 sesongene. Fjorårets taper, **Børselv**, har heller ikke i år levert rare fangsten sammenliknet med tidligere sesonger. Et lyspunkt er det imidlertid at årets 520 fisk representerer en oppgang på 38 % fra i fjor. Vi håper dette indikerer at bunnen er passert og er såpass rause at kaller det årets comeback.

Troms

Laksesesongens kanskje mest spektakulære tall er oppvandringen forbi fisketelleren i **Målselv**. Oppgangstallene har krabbet jevnt oppover de siste årene, men 30 %-økningen fra 6 000 fisk i 2016 og 2017

Foto: Trond Kjærstad

Vette Kjærstad med storlaks i Målselv.

Foto: Trond Kjærstad

til årets 8 000 fisk er et kvantesprang. Årets fangst på drøye 2 900 fisk innebærer dog en svak nedgang sammenliknet med de tre foregående sesongene. Dette vitner om at fiskeforholdene i Målselv nok ikke har vært spesielt gunstige. Fangsten er allikevel opp 14 % sammenliknet med gjennomsnittet for de foregående 10 sesongene. At det står solide mengder fisk i elva før gytesesongen gjør at situasjonen utvilsomt ser lys ut for vassdraget.

I **Reisaelva** var det liten tvil om at sesongen var svak. 515 laks er altfor lite for en elv av Reisas kaliber. Også der er imidlertid sommerværet en stor del av forklaringen. Lite, og etter hvert varmt vann, forsinket oppgangen betydelig. Med dårlige fiskeforhold blir det også til at fiskerne holder seg unna (se vår spørreundersøkelse om dette på side 18). Svak var også sesongen i den lille vakre **Kvænangselva**. 200 fisk er 100 stk. under 10-årsnormalen. Bedre gikk det i **Laukhellevassdraget** på Senja. 355 laks er en del færre enn de siste 3 årene, men resultatet er allikevel godt sett i et tiårsperspektiv.

Nordland

Elvene i Nordland har sannsynligvis vært blant de bedre i landet i år. Det kan ha sammenheng med at nordlandssommeren sett under ett ikke var spesielt tørr (juli er unntaket). Gledelig er det igjen fiskes i **Vefsna** etter mange års «gyrotørke». Det ble i år satt en totalkvote på 600 hannlaks i elva, og inklusiv gjenutsetting nådde årsfangsten 771 laks. Det er selvfølgelig et altfor beskjedent

Enden på anadrom sone i Risfjordelva, Finnmark.

tall for en gigant som Vefsna, med sine 16 mil med anadrom strekning, men det er en start. Vi ønsker lykke til i fortsettelsen. Blant andre elver med gyrohistorikk finner vi også **Ranaelva**. Elva er i en overvåkningsprosess etter gyrobehandling og det fiskes det på dispensasjon, med uttak av fisk som antas ikke å være stedegne. Årets drøye 200 laks sier ingenting om bestandsutviklingen i elva.

I **Beiarelva** sank fangsten for andre år på rad, men 1 468 laks er fremdeles solid over tiårssnittet og reflekterer en meget god sesong. Både **Saltdalselva** og **Roksdalselva** har hatt stabile fangster de senere årene med gjennomsnittsfangster i overkant av 600 laks. Ikke overraskende havnet begge elvene også i år omtrent akkurat på sitt eget snitt. Slett ikke dårlig i en laber sesong Norge sett under ett. Forøvrig er **Saltdalselva**, som andre elver i Skjærstadsfjorden, kjent for sin storvokste og tallrike **sjøørret**. **Sjøørretfangstene** har imidlertid sunket jevnt og trutt de siste 5 årene, med fjorårets 414 fisk som bunnpunkt. Årets nær 600 fisk er derfor er gledelig tall.

Blant mer ukjente Nordlandsvassdrag kan vi nevne **Gårdselvassdraget** som med sine 360 laks leverer den tredje sterke sesongen på rad. Hvordan fisket gikk i fylkets utallige små vassdrag som leverer normalfangster på noen titalls fisk i sesongen har vi ikke oversikt over.

Trøndelag

Det ble en helt grei laksesesong i Trøndelag, været til tross. Dette betyr dog ikke at sesongen har vært i nærheten av normal heller her. Flere elver stengte fiske for noen dager i juli/august. Det er dramatiske tiltak for både gjester og kortselgere. Hadde ikke august vartet opp med vann fra oven, god lakseoppgang og ditto fiskeforhold, kunne sesongoppsummeringen sett adskillig mørkere ut. I **Namsenvassdraget** gikk fangsten (ikke overraskende) ned sammenliknet med fjoråret, og årets snau 5 500 laks er også noe under gjennomsnittet for de foregående 10 sesongene. Lenge så det imidlertid svært bekymringsfullt ut. Tørken og varmen

i juli satte en effektiv stopper for et godt laksefiske. I tillegg opplevde man igjen et furunkuloseutbrudd som gav bekymring, selv om dette er noe man omtrent kan forvente i Namsen i varme og tørre somre. Der juli sviktet, innfridde imidlertid august til de grader. 2 700 laks i august er et svært høyt tall, noe som viser at fangstene i Namsen korrelerer svært godt med vannføring.

Verdalselva hadde for første gang på mange år planlagt «full» sesong, med fiske fra 1. juni og ut august (dog ikke i hele elva hele perioden). Til tross for en ukes ekstraordinær «sommerstengning» ble det en oppgang på 15 % sammenliknet med snittet for de siste 10 årene. Fangstene av både smålaks og mellomlaks var gode. Dette kan borge for en fortsatt fremgang i 2019 dersom forholdene ellers ligger til rette. I et lengre perspektiv skal man imidlertid huske på at årets fangst er under en femtedel av rekordfangsten i 2000-sesongen

At man i **Gaula** fisket mer laks i august enn i juni og juli til sammen har ingen opplevd før. Totalt endte Gaula på snau 5 000 laks, hvilket er kun 200 laks under gjennomsnittet for de siste ti årene. Én ukes sommerstengning til tross. Med det resultatet satte elva også fangstskapet tilbake på plass i forhold til **Orkla**, som fikk låne sørfylkets laksetrone i fjor. I år hadde Orkla totalt sett sesong noe under gjennomsnittet. Forholdene gjennom sesongen var dog ikke gjennomsnittlige. Laksen gikk langt raskere oppover i vassdraget enn til vanlig og gjorde fangstbildet litt annerledes enn tidligere, med relativt sett bedre fiske på høytliggende vald og svakere på vald langt ned.

Vette Kjørstad med solid fangst i Målselv.

Stjørdalselva bekreftet nok en gang trenden fra de siste årene. Nedgangen fra i fjor er minimal og 2 269 laks er hele 16 % høyere fangst enn i en gjennomsnittsesong. Det hadde få trodd da både sideelvene Forra og Sona, samt hovedelva nedstrøms Forra, ble stengt i månedsskiftet juli/august etter lang tids tørke og høye temperaturer. Etter hvert kom både vann og fisk. De fiskerne som hadde lagt årets lakseferie til august fikk meget bra betalt.

En god sesong var det også i lille **Skauga** på Fosenhalvøya. En nedgang fra fjorårets var det, men 355 laks er allikevel solid over gjennomsnittet for elva de siste 10 sesonger. Her skal det imidlertid tilføyes at det kan være lurt å se fangsten i et endre lengre perspektiv. Både i 2000 og ikke minst i 1994 slo smålaksen virkelig til i elva. I sistnevnte år ble det tatt nesten 2 500 laks i elva. Det er mye.

I trønderhovedstaden hadde folk andre ting å gjøre i sommervarmen enn å fiske laks i en **Nidelv** med svært lite vann. Årets sesong ble den svakeste på flere år. 491 laks er hele 40 % lavere fangst enn snittet for foregående 10 år. Elva har tidligere vist å ha potensial til å levere over 2 500 laks.

Møre og Romsdal

Surna leverte varene i form av en fangst omtrent på gjennomsnittet for elva. Det er bra med tanke på en værmessig utfordrende sesong også her. En konstant lav vannstand sørget for lite bevegelse hos laksen og da ble det utfordrende for fiskerne. Totalfangsten på over 1 000 laks må derfor sies å være bra selv om det er en nedgang fra de to siste årene. Lenger sørøver i fylket gikk det dårligere. Fjorårets gode sesong i **Aureelva** ble definitivt ikke gjentatt i år. I følge elveeierlaget var det dorgefiskere og sjølaksefiskere i fjorden, samt oteren i elva som ble årets vinnere. Svært lite vann gjennom store deler av sesongen gav lite fisk i elva og lite fisk på fiskeplassene gjennom sesongen. Trøsten er at det i år som i fjor kom betydelige mengder fisk opp etter fiskesesongen, hvilket lover godt for rekrutteringen.

Med sine 235 laks havnet **Strandaelva** omtrent på fjorårsresultatet, hvilket er betydelig under gjennomsnittsfangsten for siste

Release av laks i Mandalselva.

10 år. Også **Strandaelva** er avhengig av regn både for oppgang og fiske, og årets sommer gav følgelig dårlige kår både for laksen og laksefiskerne.

Uvanlig lite vann var det også i **Eira** i månedsskiftet juli/august før det også her kom vann mot slutten av sesongen. Interessant er det imidlertid at fisket var nokså jevnt gjennom sesongen. Ingen veldig dupp i den tørre perioden og ingen veldig oppsving mot slutten. Laksen som kom var lite bitevillig og dro raskt opp i Eikesdalsvannet der fiskepresset og fangsten normalt sett er lav. Fangstnedgangen sammenliknet både med fjoråret og gjennomsnittet for foregående 10 år er høy men udramatisk. Eira er en elv som normalt svinger mye i oppfisket kvantum. Godt innsig borger for mye laks på gyteplassene. Positivt er det at årets 134 sjøørret med snittvekt på pene 2 kg representerer en gledelig oppgang i en elv der ørretbestanden har ligget med brukket rygg lenge.

Oselva i Molde er også en elv med svært varierende fangstresultat avhengig av vannføring. Derfor er ikke årets 400 fisk og nedgang på 18 % i forhold til tiårssnittet noe katastrofeantall. Kanskje til og med fangsten må regnes som god når tørr og ufiskbar elv gjorde at all fisk frem til uke 32 ble fanget i elveosen og ikke oppe i selve elva. Tallet på mellomlaks bekrefter ellers inntrykket fra i fjor at 2016-generasjonen må regnes som sterk.

Et lyspunkt i Møre og Romsdal er **Bondalselva** som med sine drøyt 400 laks har en betydelig nedgang etter tre sterke

sesonger, men allikevel en oppgang på 12 % sammenliknet med snittet for siste ti år.

Sogn og Fjordane

For andre året på rad var det kort og godt en begredelig laksesesong i Sogn & Fjordane. Rapportene fra «Kongens elv», **Lærdalselva** er det alltid knyttet store forventninger til og årets fangstall er ikke lystelig lesning. I elva som startet med et overvåkningsfiske i 2012 er det ikke noe 10-årssnitt å sammenlikne mot. Ser man imidlertid på gjennomsnittet fra de seks sesongene med fiske fra 2012-2017 (873 fisk) innebærer årets 272 laks en nedgang på 69 %. Det er alarmerende. Skremmende er det også at storlaksandelen som var 58 % i 2016 og 69 % i 2017 har sunket til 30 % nå i år. Det svake storlaksinnsiget kunne man for øvrig forutsatt ved å følge smoltgenerasjonen 2015. Denne generasjonen sviktet både som smålaks i 2016, som mellomlaks i 2017 og altså nå som storlaks i 2018. Det er nærliggende å tenke på både storflommen høsten 2014 og tørreleggingsepisoder samme år som mulige årsaker til en svekket smoltutvandring i 2015. På toppen kommer effekten av lakselus på utvandrende smolt fra elvene i fylket. Nå er mesteparten av 2015-generasjonen historie, og 2016-generasjonen, som skal sørge for mesteparten av storlaksen neste år, ser heldigvis sterkere ut. Det er sikkert en trøst for mange.

I **Nausta** fortsetter rett og slett elendigheten. Årets 383 laks er det laveste fangsttallet

som er registrert i elva siden 1993 iflg. tall fra SSB. Dessverre er Nausta plaget med mye ulovlig garnfiske i fjorden, men dette forklarer ikke alt. Det er grunn til å spørre seg om hvor smolten fra elva blir av. Er det lakselusa som tar den eller finnes det andre forklaringer? I **Jølstra** var det nok en dårlig sesong, men det har dessverre blitt sånn at dette er regelen og ikke unntaket. Halvering av tiårssnittet opplevde man også i vakre **Nærøydalselva**, men her kan man sette hele nedgangen på værkontoen. Lite vann gir lite fisk på land. Så enkelt er det i mange elver.

Årøyelva hadde en årsfangst på 149 laks, noe over tiårssnittet. Vi mangler foreløpig detaljer rundt fangsten, men har registrert at gjennomsnittsstørrelsen gikk en del ned i år. Elva er normalt kjent for sin høye gjennomsnittsvekt på laksen. Relativt sett mye smålaks i år sammenliknet med andre elver i fylket kan tyde på økt overlevelse hos smolten fra Årøyelva. Det er ikke unaturlig da det settes ut mye fisk som reguleringskompensasjon, og denne smolten behandles forebyggende med lakselusmedikamenter før den settes ut.

Hordaland

Mangel på vann preget også sesongen i Hordaland. Etter flere gode år har **Arnaelven** (Storelva) lagt en dårlig sesong bak seg. 215 laks er mindre enn en tredjedel av fangsten i toppårene 2015 og 2016, og også

en halvering sammenliknet med gjennomsnittet for de foregående 10 sesongene. Nedgang var det også i **Daleelven** men ikke så dramatisk. Riktignok halvparten av 2015/2016-sesongene men akkurat som i fjor og kun 15 % under snittet for foregående 10 sesonger. Årets hendelse i Dale var ellers en laks på 18,7 kg. Den største dokumenterte fisken siden 1939. Fisken ble tidligere på sommeren merket og sluppet fri ute i fjorden før den havnet på kroken til en heldig fisker.

I **Osvelven** utenfor Bergen mangler man ikke forklaring på den relativt lave fangstmengden. Den er som mange andre steder vannføring og temperatur. De som imidlertid har et forklaringsproblem er oppdrettsindustrien i området. Fangstbilder lagt ut på nettet viser nemlig oppsiktsvekkende mye oppdrettsfisk, både laks og regnbueørret, som ikke stemmer med verken størrelse eller antall rømminger innmeldt til Fiskeridirektoratet.

169 laks i **Etnelva** er rett og slett dramatisk lavt i en elv som burde levert opp mot 1 000 fisk, og senest for to år siden hadde en fangst på 867 individer. Etne hadde opptil flere værrekorder i sommer som unektelig satte et preg også på fisken og fisket. Allikevel er det bekymringsfullt at innsiget til elva viser fallende trend. Årets 1 546 fisk i fella er mindre enn i fjor som var mindre enn i 2016 som var mindre enn i 2015 (2 500 laks). Årets oppdrettsfangst er 20 % opp fra i fjor, men heldigvis halvering fra årene før det igjen.

Emile Soubeyrat Gjerdrum med sin aller første laks, Målselv.

Rogaland

Med unntak for **Suldalslågen** som vi kommer tilbake til lenger ned, var det en svært dårlig laksesesong i Rogaland sett fra fiskernes side. Og igjen er det varmen og ikke minst tørken som får skylda. Elvenes fangstresultater svinger rundt 50 % av fangstene i et gjennomsnittså. Sett fra laksens side har det imidlertid vært en kjempesesong i Rogaland. **Bjerkreimselva**, fylkets viktigste lakseelv (målt i antall laks), illustrerer dette paradokset til fulle. Fangsten er halvert sammenliknet med snittet for foregående 10 sesonger, men oppgangen av fisk i vassdraget er enorm. I følge elvas nettsider har nesten 12 000 laks passert tellerne i elva. Dagsrekorden satt 11. august, ble på mer enn 1 500 laks. 75 % av fangsten ble tatt etter 10. august. Siden ingen laks har vondt

Vette Kjærstad med smålaks i Målselv.

Vannføring i Dirdalselva i juli og i august, er et godt bilde av årets fiskeesong i sør.

» av ikke å bli fisket, ser det med andre ord svært lyst ut for laksen i vassdraget.

Både fiskeesongen og innsiget av laks til de andre elvene i regionen ser ut til å følge samme mønster som Bjerkreimselva. **Dirdalselva** som har gått fra det ene toppåret til det andre fikk seg en skikkelig nesestyver i år. 600 laks er det laveste antallet siden 2009-sesongen og representerer en nedgang på 40 % sammenliknet med snittet for foregående 10 år. Bilder fra elva i sommer viser ekstremt lav vannstand. Det var rett og slett ikke fiskbart. Det sier imidlertid litt om elvas fremgang at fangsten i år allikevel vil bidra til å sende elva inn på en eksklusiv liste neste år – nemlig den over elver med en 10-års gjennomsnittsfangst på mer enn 1 000 laks.

Historien gjentar seg i elver som **Sokndalselva** og **Ogna**. Svært lite vann og varm elv har medført fangster som er betydelig ned sammenliknet med tiårssnittet, men når vannet endelig kom i august kom det også store mengder laks på elvene. Det er altså ikke mangel på laks inn til kysten som var problemet i sommer, men vann til å svømme i og ikke minst til å fiske i oppe i elvene. En skjev sesongstart ble aldri skikkelig rettet opp i de siste ukene. I Sokndalselva skal vi ikke lenger tilbake enn til i fjor for å finne en gjennomsnittssesong, mens Ogna har sin tredje nokså svake sesong på rad. Årets knappe 1 100 laks er selvfølgelig altfor beskjedent resultat i en elv som tidligere har levert stabile fangster på mer enn 2 000 laks. Heldigvis er man nokså sikre på at det kun er fisket og ikke bestanden som faller. Det står svært godt med fisk på gyteplassene nå i oktober. Litt mer spent

på gytefisketelling er man i **Årdalselva**. Der har både været og fiskeresultatet vært som i andre rogalandselver, men i motsetning til i andre elver så ble det observert lite fisk under sommerens småflommer. Det er derfor usikkerhet knyttet til mengden gytefisk på elva.

Suldalslågen er en elv med både sen oppgang og fisketid ut september. Dette var nok en vinnerkombinasjon i år. Elva nådde prikk 1 000 laks, og hadde med det en sesong som er 10 % bedre enn både fjorårs-sesongen og gjennomsnittssesongen. Fangstbildet bekrefter forøvrig inntrykket fra de andre elvene i fylket. Hele 857 av de 1 000 laksene ble tatt i august (467) og september (390).

Agderfylkene

På Sørlandet er man slett ikke ukjent med tørre og varme somre. Det som imidlertid er bekymringsfullt er at ekstremsituasjoner synes å opptre med kortere mellomrom. Storfloppen i fjor høst ble etterfulgt av langvarig tørke og varme i år, og det kan spekuleres i

En fornøyd Dagfinn Eriksen med sjøørret fra Målsnes, Målselv.

Foto: Torodd Klænesrud

hvordan det påvirker laksebestandene de neste årene. At sommerværet påvirket fisket her som i Rogaland er imidlertid sikkert. Hardest gikk det utover **Tovdalselva**. Kun 72 oppfiskede laks betyr en nedgang på nesten 90 % sammenliknet med gjennomsnittet for foregående ti år. Nedgangen i et tiårsperspektiv er også betydelig i naboelva **Otra** (35 %). Årets 1 236 laks i Otra er imidlertid en oppgang både fra 2017 og 2016, så her er det lov å håpe at bunnen er passert.

At regulering er ugunstig for laksen vet man godt, men at den samme reguleringen kan ha positive effekter på selve fisket i tørre år er **Mandalselva** et eksempel på. Årets 3 682 laks må man tilbake til smålakssesongene 2005 og 2006 for å slå. Det er for øvrig ikke bare fisket som har vært godt. Når man ser mer fisk i elva enn det selv rekordfangst skulle tilsi, så er det et godt tegn. Som vi skrev om i fjor er man i Mandalselva også i gang med et miljødesignprosjekt for å rette opp skader gjort etter reguleringen. Det er gjenskapt gamle gyte- og oppvekstområder som forhåpentlig vil øke elvas produktivitet.

Litt lenger vest ble det en laber sesong med halvert fangst i **Audna** sammenliknet med tiårssnittet, mens naboelvene **Lygna** og **Kvina** landet pent i underkant av tiårssnittet. Det må kunne kalles godkjent i en ekstraordinær sommersituasjon.

Østlandet

Det har vært en dårlig laksesesong på Østlandet, men når det er sagt kan vi like gjerne starte med unntaket – **Drammenselva**. Også den elva har hatt en sesong som likner på mye av det vi ser fra sørvestlandet og østover. Tregt fiske og lite fisk i starten og midten på sesongen, men stor oppgang og gode forhold mot slutten. Forskjellen på Drammenselva og andre elver langt sør og øst er imidlertid den at fisket i Drammenselva holder åpent der andre stenger. Det er gyrosituasjonen som gjør dette mulig – man har rett og slett ikke noen gytebestand som skal ivaretas. Oppstrøms Hellefoss varer sesongen ut oktober. I skrivende stund er det tatt 2 784 laks i elva. Det er 1 000 laks flere enn i fjorårs-sesongen, 40 % bedre enn snittet for foregående 10-årsperiode og beste sesong siden 2011.

Release av laks i glassklart vann, Rana.

I de andre elvene på Østlandet ser det ikke like lyst ut. Verst var det i **Enningdals-elva**. At det kun ble tatt 22 laks er isolert sett uproblematisk selv om det er det laveste antallet siden Arbeidernes Jeger- og Fiskerforening Halden overtok ansvaret for elva i 1986. Verre er det at elva gikk omtrent tørr, mens flokker av hegre og skarv forsynte seg av lakseyngel i elva og sidebekker, og at sjølaksefiskere har 3 måneders fisketid i fjorden utenfor (pga Iddefjordskonvensjonen). Dette er uforsvarlig lakseforvaltning.

Laksebestanden i elva kan ha fått en alvorlig knekk denne sommeren

Glomma og **Aagaardselva** kom seg hederlig ut av sesongen med 162 laks. Hele 100 laks under fjorårsfangsten, men kun 13 % under gjennomsnittet for siste 10 år.

I **Numedalslågen** var nedgangen på 20 % i forhold til tiårnsnittet. Med det resultatet landet elva nokså brutalt sammenliknet med de tre siste sesongenes kontinuerlige opptur. Det antas at det også i Numedalslågen var sommervarmen som tok knekken

på fisket og at det ikke er snakk om noen fundamentale endringer. Av tallene i våre tabeller er 1/3 av fangsten tatt under kommersielt fiske, der det unike flåtafisket står for mesteparten.

I **Skiensvassdraget** ble fangsten halvert i forhold til tiårnsnittet og sesongen følger nøyaktig samme oppskrift som andre elver på sør-, øst- og sørvestlandet; lite vann, varmt vann og dårlig fiske, men etter hvert betydelig mer laks på elva enn fangstresultatet skulle tilsi.

Laksefiske truer ikke villaksen!

Det står dårlig til med laksen i mange vassdrag. Samtidig fiskes flere hundre tonn laks i året. Likevel vurderer ikke forskerne fiske som en av de store truslene. Hvordan henger det sammen?

Vitenskapelig råd for lakseforvaltning

Fiske reduserer i liten grad produksjonen av laks i norske elver. Det er fordi hver elv har sin laksebestand, og bestan-

dene vurderes årlig for hver elv. Forskerne gir forvaltningen råd for hver elv om den har et overskudd av laks som kan fiskes på, eller om fisket bør reduseres eller stenges fordi bestanden er svak. Dermed sikres det at det er nok gytefisk i elvene.

Det skal være nok gytefisk i hver elv til at det vokser opp så mange laksunger som det er plass og mat til der.

Gytebestandsmålene er stort sett nådd, og bestandene be-

bares. Det er dermed ikke mangel på gytefisk som begrenser laksebestandene, med få unntak. Redusert laksefiske har kompensert for tilbakegangen av laks, slik at det fortsatt er nok gytefisk i de fleste elvene.

Høstbart overskudd

Det høstbare overskuddet i laksebestander er mengden laks over gytebestandsmålet. Årsaken til at disse kan fiskes på uten at bestandene redu-

seres, er at alle elver har et tak for hvor mange laksunger det er plass til. Hvis det kommer flere gytelaks tilbake til elva enn gytebestandsmålet, så vokser det uansett ikke opp flere laksunger i elva. Når mange laksebestander ikke lenger har et naturlig høstbart overskudd tyder det på at menneskeskapte faktorer i vassdraget eller sjøen har påvirket dem negativt.

Kilde: Vitenskapelig råd for lakseforvaltning

Vetle Kjærstad med smålaks på «Rorommet», Orkla.

Sommervarme og sportsfiske

Sommerens vanskelige forhold for både lakseoppgang og sportsfiske får trolig konsekvenser for hvordan sportsfiskerne innretter seg de kommende sesongene. Nye sannsynlighetsberegninger fra forskere antyder at de neste tre somrene kan bli like varme som den sommeren vi nettopp har lagt bak oss. For å få vite hvilke konsekvenser det kan få for laksefisket har Norske Lakseelver foretatt en liten spørreundersøkelse blant sportsfiskerne. Vi ønsket å få vite hvordan årets sommervarme førte til endringer i folks fiske, og samtidig litt om hvordan de vil organisere fisket sitt framover.

Undersøkelsen ga 568 respondenter via ubetalt spredning i sosiale media. Disse fordelte seg ganske nøyaktig slik alders og kjønnsammensetning er blant laksefisker (96,5 % menn og en forholdsvis jevn fordeling blant aldersgruppene over 30 år).

Hele 68 % oppgir at de har fisket færre døgn enn vanlig på grunn av sommervarmen. Undersøkelsen traff tydelig dedikerte

fiskere, for mange oppgir å fiske mye i ett normalår (snitt 26 døgn). Totalt representerer de nesten 15 000 fiskedøgn, et ikke ubetydelig antall. To tredjedeler oppga også at de hadde vært betraktelig mindre aktive med stanga i elva når det var så varmt. Fisketrykket var altså lavere i sommer enn normalt.

22 % oppgir at de avbestilte fisketurer i 2018. Totalt er det oppgitt 667 avbestilte fiskedøgn.

Hva med neste år?

22,7 % oppga også at årets sesong gjør at de vil revurdere fisket sitt til neste år. Av strategier som velges, vil halvparten bytte til mindre vannavhengige elver eller legge fisket på andre tider av sesongen. Det store flertallet ønsker også å ta fisket mer på sparket, og ikke forhåndsbestille lang tid i forveien (her var det mulig med flere svar).

Av det positive kan nevnes at mange ikke gir opp. Undersøkelsen ble foretatt

i begynnelsen av august og hele 40,7 % oppga at de absolutt ville prøve å ta igjen tapt sommerfiske i august/september. Men 36,6 % hadde ikke mulighet til dette og 14,4 % var ikke interessert i å fiske så sent på sesongen..

Vi ser at elvenes nettsider er viktige informasjonskanaler når situasjonen ble som den ble. Deretter er det sosiale medier. En del klager over at det ikke gis nok informasjon om situasjonen og at elveeiere noen steder har underkommunisert problemene.

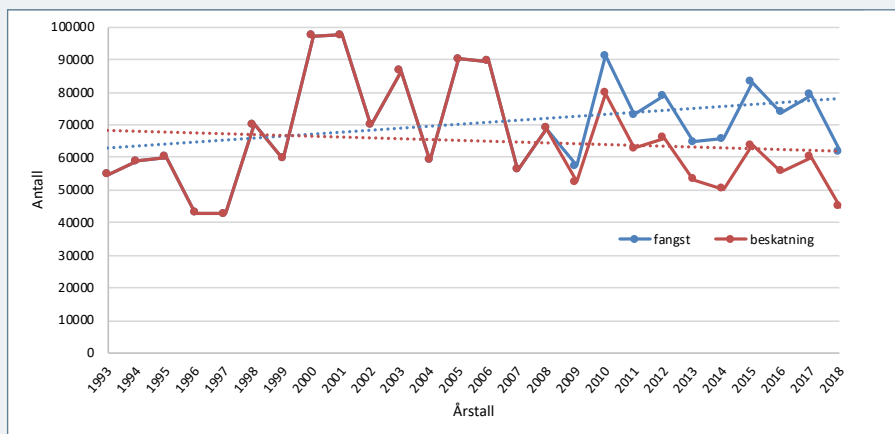
Konklusjon

Det skal ikke trekkes noen vidtrekkende konklusjoner av dette, men det er sannsynlig at klimaendringene kan få raskere konsekvenser for laksefisket enn det vi så for oss for bare kort tid tilbake. Elveeiere bør være forberedt på større svingninger, sørge for at nettsider og annen informasjon oppdateres fortløpende og planlegge for framtidige varmeperioder.

Noen sentrale trender

Figur 1. Utvikling i fangst og beskatning

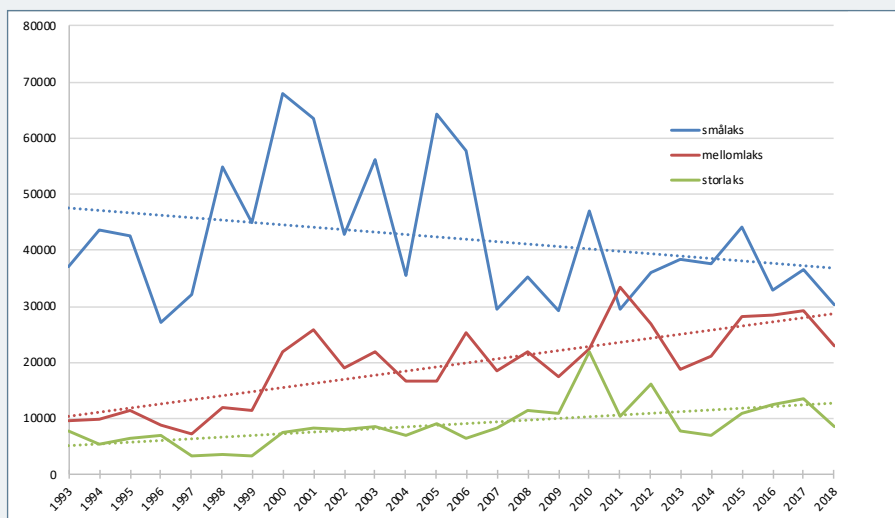
Figur 1

Utvikling i fangst og beskatning i elvene som er spesifisert i tabell 1 f.o.m. 1993* til 2018. Gapet mellom kurvene etter 2009 utgjøres av gjenutsatt fisk.

Figur 2

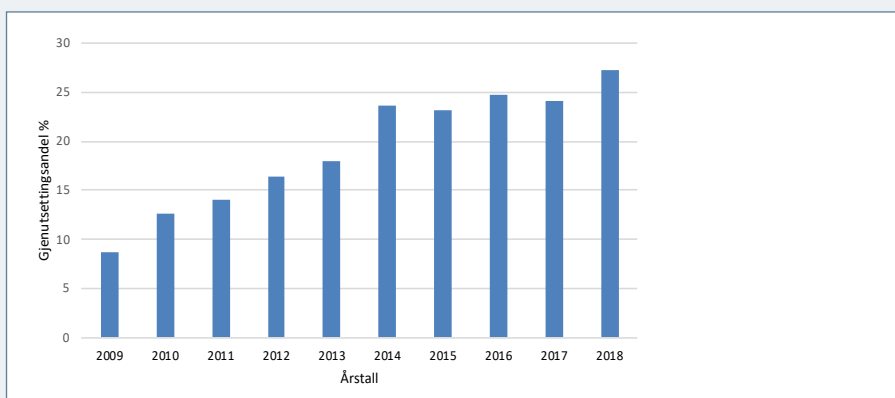
Fangstutvikling for størrelsesgruppene smålaks (< 3 kg), mellomlaks (3-7 kg) og storlaks (> 7 kg) f.o.m. 1993* til 2018. Tallene omfatter både avlivet og gjenutsatt laks, og omfatter kun elvene i utvalget spesifisert i tabell 1.

Figur 2. Fangstutvikling for størrelsesgruppene

* 1993 er startåret for SSBs dataserie. Det er verdt å merke seg at rapporteringen i mange elver er blitt betraktelig mer presis med tiden. Fangstkurvene gjelder elvefiske og gir ikke noe samlet bilde av innsiget av laks til norskekysten. For å få oversikt over innsiget av villaks, er også sjølaksefisket en viktig parameter. For en slik vurdering, henviser vi til VRLs årlige rapport «Status for norske laksebestander».

Figur 3. Utviklingen i gjennomsnittlig gjenutsetningsandel

Figur 3

Figuren viser utviklingen i gjennomsnittlig gjenutsetningsandel av laks i alle størrelsesgruppene fra 2009 (første år med spesifikk registrering av gjenutsatt laks). Tallene omfatter kun elvene i utvalget spesifisert i tabell 1. Det er grunn til å tro at dette ikke er helt representativt for gjenutsetningsandelen å landsbasis.

Nytenkning rundt forvaltning av laksen og administrering av laksefisket

Ekstremssommeren, rapportene fra elvene og spørreundersøkelsen som ble referert over, gjør det naturlig å stille en del spørsmål rundt forvaltning av laksen og måten vi administrerer fisket på. Lakseforvaltningen bestemmes av lakse- og innlandsfiskeloven. Loven skal sikre bestandenes overlevelse og reproduksjon. Med dette som bakgrunn er det ingen ulempe med lave fangster. Men i følge loven skal laksen også forvaltes slik at den kommer rettighetshavere og sportsfiskere til gode. Det betyr at man skal legge forholdene til rette for utnyttelse av et høstbart overskudd. Dersom værforandringer eller klimaendringer gjør større eller mindre deler av sesongen uegnet for sportsfiske vil ressursutnyttelsen kunne bli langt dårligere enn den kunne ha vært. Vi tror det vil tvinge seg fram et behov for nytenkning rundt sesonglengde og fiskeadministrasjon. Sesongen har vist at elveeierlagene tar ansvar og stenger fisket ved behov. Da burde det også være mulig å åpne ved mulighet, uten å måtte søke om utvidet fisketid. Et radikalt forslag er utvidelse av selve sesongen, fra

1 mai til 31 september, men begrense den aktive fisketiden til 90 dager som i dag. Da hadde elveeierlagene og forvaltningslagene hatt en større fleksibilitet. Her er det selvfølgelig en rekke forhold som må tas med i betraktning:

- Oppfyllelse av gytebestandsmålet er en selvfølgelighet
- Fiske bør kun skje når det er rimelige muligheter for å få nygått laks av topp matkvalitet. Utvidet høstfiske av brun laks er ikke en del av forslaget.
- Fisk skal ikke forstyrres opp mot gytetiden
- Midtsesongsevaluering skal fortsatt gjøres
- Hvordan skal fiske/fangst reguleres i lange elver med store forskjeller mellom lavtliggende og høyereliggende vald?

Dette og mange andre forhold må tas opp til diskusjon, og den diskusjonen bør tas nå. Selv om sommeren i år var ekstrem, er det ikke sikkert den vil fremstå som like ekstrem

om 10 år. Kanskje blir dette en regel mer enn et unntak. Da er det ikke sikkert den gode gamle sesongen fra 1 juni til 31 august vil være optimal med tanke på oppfyllelse av lakse- og innlandsfiskelovens 3 formål.

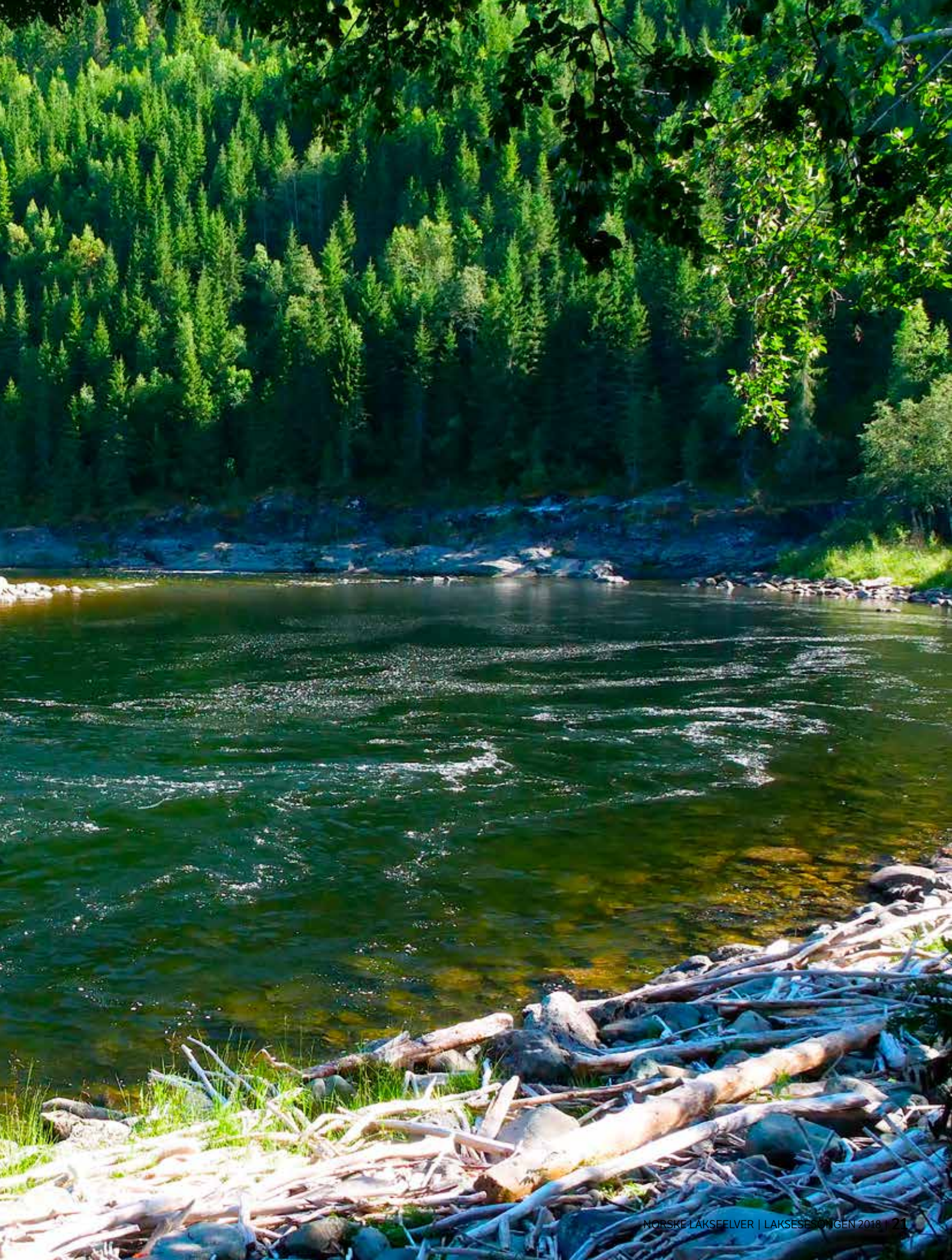
Sjølaksefisket

Flere elver har stoppet fisket for å beskytte bestandene. Det har derfor vært mange reaksjoner på at sjølaksefisket med kilenot har fortsatt utenfor munningen og i fjordene med tidvis store fangster. Dette er en situasjon som på grunn av klimaendringer vil oppstå hyppigere framover og som må trekkes inn i vurderingene.

Dagens sjølaksefiske er ikke forenelig med en moderne bærekraftig forvaltning av sårbar naturressurs. Fisket på blandede bestander må opphøre og sjølaksefiske med garnredskaper må utfases angående store deler av kysten. Myndighetene har for lengst grep for en bærekraftig forvaltning av laks i elv. Tiden er nå overmoden for også å ta grep i sjøen.

Villaksens dag i Gaula er en årlig tradisjon rundt Sankthans. I år lanserte daglig leder i elvelaget, Torstein Rognes, en ny aktivitet for de minste: badeandfisking!

På Villaksens dag i Gaula fikk mange prøve seg på tolking av lakseskjell. Hvor gammel er denne laksen?

Fisken som ble tatt under fiskekonkurransen i Otra ble oppbevart i et kar med is.

Villaksens dag i Vefsna ble en stor suksess!

På Villaksens dag i Kjærra, Numedalslågen, fikk deltakerne god opplæring av de dyktige instruktørene. I tillegg til fisking fikk deltakerne prøve seg på villakssti, fluebinding og fluekasting.

Mer enn 1400 deltakere på Villaksens dag

Omlag 1400 barn, ungdom, voksne og eldre deltok på sommerens 17 Villaksens Dag-arrangement.

AV AYN A HEILONG

Det var barna som var de første som fikk fiske i **Vefsna** i år. *Parasitten Gyrodactylus salaris* rammet vassdraget i 1978 og Villaksens var første ordinære fiske etter at elva ble friskmeldt i fjor høst. Det ble en strålende dag og verdig åpning av den historiske lakseelva. Barn og ungdom var målgruppen også på andre Villaksens dag; i **Surna, Aureelva, Øyraelva, Nausta** og **Gaula i Sunnfjord**. De to sistnevnte elvene satset på skoleungdom, og gjennomførte et teoretisk undervisningsopplegg i tillegg til praktisk fiske.

I **Ranaelva** og **Lakselv** var Villaksens dag dedikert til kvinnelige sportsfiskere, og det

var fluekastekurs og praktisk fiske som sto på programmet. I Lakselv var den lokale Intersport-butikken med på laget og sponset arrangementet med premier som ble trukket ut blant deltakerne. I tillegg var det spesialrabatt for kvinnelige sportsfiskere i butikken.

De resterende elvene som arrangerte Villaksens dag hadde «åpen dag». Disse var **Altaelva, Namsen, Stjørdalselva, Målselv, Gaula, Bolstadelva, Otra** og **Numedalslågen** (sistnevnte med to arrangement). Her var alle velkommen innom for å prøve forskjellige aktiviteter, som f. eks. gå villakssti, se på småfisk i akvarium, se på notkast og

VILLAKSENS DAG

prøve fiskelykken. Alle arrangementene hadde fiskeutstyr til utlån og instruktører som kunne veilede nybegynnere.

Alle Villaksens Dag er gratis og det er fiskeutstyr til utlån for de som vil prøve

seg. Villaksens dag arrangeres av det lokale forvaltningslaget i samarbeid med Norske Lakseelver. Målet er at dette skal være et lavterskeltilbud for nybegynnere som ønsker å lære mer om elva og laksen, samt prøve seg på laksefiske. Mange arrangement har i tillegg samarbeid med en eller flere lokale organisasjoner eller bedrifter. Vi retter en stor takk til alle som har bidratt til 17 flotte arrangement sommeren 2018.

FOTO: MARTIN RØNNLILJOHANSEN

Deltakerne på Camp Villaks i Alta fikk et lite innslag av styrtregn, men var like blide. Det å være skodd for naturen er en viktig del av lærdommen på camp.

FOTO: STEINAR PAULSEN

Jon Martin er godt fornøyd med utviklingen i kaste-teknikken, på Camp Villaks i Lygna og Mandalselva.

FOTO: ANNA HELDING

Alle deltakerne på Camp Villaks i Namsen, 21 stk, og alle instruktørene fra Sportsfiskelandslinja ved Grong Videregående skole.

Det ble til sammen tatt fem fisk på campen i Namsen, og alle ble gjenutsatt. Her gjenutsetter Even den andre laksen han fikk.

FOTO: ALV ARNE LØSE

Tiril gjorde alt rett på campen i Bolstadelva og landet campens største på 16,1 kg. Dette viste seg også å bli sesongbeste i elva. Totalt ble det landet tre laks og en sjøørret på campen.

Oppsummering Camp Villaks 2018

«For en camp! Dette må jo være alle laksefiskende ungdommer sin drøm! Camp villaks Kongsfjordelva er godt gjennomført og føltes som å være på en fisketur. Spurte du om tips så fikk du de tipsene som funker. Noe som resulterte i mange laks!» Sitatet oppsummerer camp-sommeren! 178 ungdommer i alderen 14-18 år deltatt på til sammen 11 camper.

- KONGSFJORDELVA
- LAKSELV, ALTAELVA
- SALDASELVA
- MÅLSELV
- NAMSEN
- SURNA
- GAULA I SUNNFJORD
- BOLSTADELVA
- SULDALSLÅGEN
- LYGNA/ MANDALSELVA
- NUMEDALSLÅGEN

De aller fleste campene hadde to overnattinger. Det ble god tid til fiske, og det betalte seg i form av mange flotte opplevelser. Om ikke det ble landing av fisk på alle camper, så var det ikke langt ifra. Årets største ble landet av Marie Nystad fra Oteren, hun fikk en Målselvlaks på 17,4 kg! I tillegg til laksefiske var det aktiviteter som fluebinding, fluekastekurs, besøk på klekkeri, villakssti, og matlaging på bål. Takk til alle grunneiere, sportsfiskere og andre som har stilt opp som instruktører og veiledere på de 11 arrangementene. Vi er allerede i gang med å planlegg neste sesongs camper. Vil din elv være med? Send forespørsel til ayna@lakseelver.no. 🐟

Suldalslågen leverte dette året også og alle de 16 deltakerne var godt fornøyde etter 2 dager med fiske. Per Kristian Eiane og Ruben Vårvik med hver sin fine villaks.

NORSKE LAKSEELVER

– for mer liv i elva